

ת"פ (רמלה) 13836-09-22 - מדינת ישראל נ' יצחק בן סלמון

ת"פ (רמלה) 13836-09-22 - מדינת ישראל נ' יצחק בן סלמון/שלום רמלה

ת"פ (רמלה) 13836-09-22

מדינת ישראל

נגד

יצחק בן סלמון

בית משפט השלום ברמלה

[12.11.2024]

כבוד השופט טל ענר

גזר דין

1. הנאשם הורשע לפי הודאתו בהחזקת סם שלא לצריכה עצמית, עבירה לפי סעיף 7(א) ו-(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973.
2. כאמור בכתב האישום המתוקן, ביום 4.9.2022 החזיק הנאשם בביתו בבאר יעקב כמות מצטברת של כ-2,312 גרם סמים מסוכנים מסוג קנביס, מחולקים לעשרות שקיות במשקלים שונים, והכל - שלא לצריכתו העצמית.
3. שירות המבחן הגיש שלושה תסקירים בעניינו של הנאשם.
4. לפי התסקיר מיום 24.12.23, הנאשם כבן 51, נשוי כ-25 שנה ואב לשניים. שוחרר ממאסר שנתיים קודם לכן ומאז לא מוצא עבודה. הנאשם תיאר התמכרות להימורים לאורך שנים, ממנה נגמל בכוחות עצמו כמה שנים קודם לכן. סיים 12 שנות לימוד, שוחרר מהצבא בתחילת השירות בשל אי התאמה. גדל בסביבה בה היה חשוף לחברה שולית, אך כיום אינו בקשר עמה. לנאשם מערכת משפחתית תומכת.
5. הנאשם בעל עבר פלילי, לחובתו 8 הרשעות מתחום רכוש, אלימות, סמים, מרמה ואיומים, שהאחרונה משנת 2016. בגין עבירות אלו נשפט לארבעה מאסרים בפועל, את האחרון סיים לרצות שנתיים קודם לכן. ביחס לעבירה הנוכחית סיפר לשירות המבחן כי היה במצב נפשי ירוד, עם חובות רבים לגורמים עברייניים, במצב של חוסר תעסוקה והתקפי חרדה, שכדי להתמודד, צרך קנאביס על בסיס יומי. לכן, כשחברו הציע לו כמות גדולה של קנאביס לצריכה עצמית, קיבל אותה לשימוש עצמי.

6. שירות המבחן סיכם, כי הנאשם לאורך חייו ניהל אורח חיים שולי והתמכרותי, והפנים דפוסי התמודדות שוליים. לאורך חייו התקשה לשמור על יציבות תעסוקתית והסתבך תדיר עם החוק. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה להציב לעצמו גבולות ולעמוד בגבולות חיצוניים. נוטה להציג פסאדה של תפקוד חיובי ומסודר, מצמצם את מעורבותו הנוכחית בפלילים, מתקשה בבחינה עצמית ביקורתית ובהעמקה לגבי גורמי הסיכון במצבו ומשמעות מעורבותו בפלילים. לאחר סקירת גורמי הסיכון והסיכוי, העריך שירות המבחן שקיים סיכון להישנות העבירות והמליץ על דחיית הדיון, הגם שהוערך כי המוטיבציה של הנאשם לעבור הליך טיפולי נובעת ממניעים חיצוניים.
7. בתסקיר מיום 11.4.24, דווח כי הנאשם שולב בפברואר השנה בקבוצה טיפולית למניעת רצדיביזם להתנהגות עוברת חוק. עד למועד התסקיר התקיימו 6 מפגשים בני שעה וחצי כל אחד. הנאשם נכח בכל המפגשים, לקח חלק פעיל בקבוצה ושיתף בכנות תכנים אישיים במרחב הקבוצתי. שירות המבחן התרשם מיכולתו של הנאשם להצליח בהליך הטיפולי, והעריך שהטיפול הקבוצתי יכול להביא לצמצום הסיכון. בבדיקה מחודש מרץ לא נמצאו שרידי סם. הומלץ על דחייה נוספת לגיבוש המלצה בעניינו.
8. לפי התסקיר מיום 2.9.24, הנאשם המשיך להשתתף בקבוצה הטיפולית ולקחת חלק פעיל בה. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצליח להסתכל באופן ביקורתי על דפוסי התנהגותו ועל קשיו בהפעלת שיקול דעת במצבי לחץ וקונפליקט. הנאשם לוקח אחריות על אופן התנהלותו וביחס לבחירותיו, ומצליח לגלות גמישות מחשבתית ולקבל שיקופים וביקורת מצד חבריו לקבוצה. הוערך כי הנאשם מגלה מוטיבציה גבוהה לעריכת שינוי בחייו, וכי ההשתתפות בקבוצה משמעותית עבורו והוא מפיק ממנה תועלת.
9. בפגישה פרטנית שיתף הנאשם בתכניותיו להשתלב בעבודה בתחום המכירות, תיאר את סדר יומו סביב משפחתו, ומסר כי ניתק קשרים חברתיים שוליים מהעבר, לאחר שהבין את השפעותיהם עליו ועל עתידו. הנאשם ביטא חרטה על ביצוע העבירה שבנדון ונראה כי בשונה מהעבר, מצליח להתבונן באופן מפוכח על הדפוסים המאפיינים אותו ועל הבעייתיות שבביצוע העבירה שבנדון. בבדיקה לא נמצאו שרידי סם ושירות המבחן התרשם כי הנאשם מצוי בעיצומו של הליך אישי משמעותי, שרצונו בשיקום חייו וניהול אורח חיים נורמטיבי הינו אותנטי וכי הסיכון בעניינו פחת.
10. נוכח האמור הומלץ על העמדת הנאשם בצו מבחן לשנה לצד צו של"צ בהיקף של 400 שעות ומע"ת. שירות המבחן העריך כי ענישה בדמות עבודות שירות עלולה לפגוע בהליך שיקומו ובמאמציו להתנהלות תקינה ונורמטיבית התורמת לחברה.
11. ב"כ המאשימה בטיעונה לעונש עמדה על חומרת העבירות, ובפרט על כמות הסמים המשמעותית ועל העובדה שנמצאה בבית הנאשם מחולקת לשקיות. המאשימה סבורה כי מתחם העונש ההולם בין 8 ל-18 חודשי מאסר. לשיטת המאשימה, נוכח העבר הפלילי הכולל עבירות סמים לשימוש עצמי, ועל אף התסקיר החיובי, העונש המתאים לנאשם הוא 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות וענישה נלווית.
12. ב"כ הנאשם טוען כי עתירת המאשימה אינה מידתית ואינה נכונה. לדבריו יש לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה. הסנגור ציין כי עברו הפלילי של הנאשם ישן, וברובו אינו רלוונטי ואינו כולל עבירות סחר בסמים. עוד צוינו לקולא התקופה הממושכת בה שהה הנאשם במעצר ובתנאים מגבילים, וכן בעיות רפואיות מהן סובל.

13. הנאשם בדבריו הביע צער על הטעות שביצע ומתחרט חרטה עמוקה. מציין כי התבגר, כי הוא במסלול אחר בחיים, וכי מתעתד לעבוד בחנות של אחיו. עוד מסר שהטיפול עזר לו משמעותית וכי גם הוא מסייע במסגרת הטיפול לאחרים.
דיון והכרעה
14. מתחם הענישה ייקבע בהתאם לעיקרון ההלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.
15. הערכים שנפגעו מביצוע העבירה הם שלום הציבור ובריאותו. הנזקים הישירים והעקיפים הנגרמים כתוצאה משימוש בסמים, ידועים. השפעתם רעה וממכרת והעבריינות הנלווית לכך הרסנית. נוסף על כך, נגרם נזק כלכלי עקיף לקופה הציבורית, מאחר שנדרשים משאבים רבים על מנת להעניש או לשקם את מי שהתמכרו לסמים.
16. בעניינו, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ממשיה, והדבר נובע בראש ובראשונה מכמות הסם שנתפסה, ומהאופן בו הוחזקו הסמים (עשרות אריזות). מתחמי הענישה בעבירות החזקת סמים שלא לצריכה עצמית כוללים מאסרים בפועל במנעד רחב, שמשכו נגזר בעיקרו מכמות הסם, סוגו, ונסיבות ההחזקה. המאשימה הפנתה לרע"פ 636/21 לוי נ' מדינת ישראל (16.2.21). באותו מקרה דובר בהחזקת כ-760 גרם חשיש, ואושר מתחם ענישה הנע בין 6 חודשי עבודות שירות, ל-12 חודשי מאסר בפועל.
- פסק דין זה אכן משקף את מדיניות הענישה המקובלת בעבירת החזקת קנביס וחשיש שלא לצריכה עצמית בסדר גודל כמותי הדומה לעניינו, ולצידו אפנה, כאמת מידה לעיצוב מתחם הענישה, לפסקי הדין הבאים (בשינויים המחויבים):
רע"פ 5243/23 שמאייב נ' מדינת ישראל (17.7.2023) - הרשעה בהחזקת כ-1.3 ק"ג קנביס שלא לצריכה עצמית. אושר מתחם שבין 5 ל-10 חודשים ונגזר עונש החורג לקולה ממתחם הענישה בשל נסיבות אישיות.
- רע"פ 1267/23 בלקר נ' מדינת ישראל (6.3.2023): החזקת כ-653 גרם קנביס ושני משקלים דיגיטליים. בית משפט השלום קבע את מתחם העונש בין מאסר מותנה לשנת מאסר בפועל. ערכאת הערעור פסקה כי ראוי היה לקבוע מתחם ענישה שתחילתו במספר חודשי מאסר שניתן לרצות בעבודות שירות, ומבלי למצות את הדין עם הנאשם גזרה עליו 2 חודשי עבודות שירות. בקשה לרשות ערעור נדחתה.
- רע"פ 7570/21 אבו סוילם נ' מדינת ישראל (11.11.2021) נדחתה בקשת ערעור של נאשם שהורשע בהחזקת סמים שלא לשימוש עצמי מסוג קנביס במשקל של למעלה מ-4 ק"ג (כפליים מבעניינו). הנאשם נעדר עבר פלילי ושירות המליץ בעניינו על הטלת צו של"צ, נדון ל-8 חודשי מאסר בפועל לאחר שנקבע מתחם עונש הולם שנע בין 8 ל-24 חודשי מאסר.

- הע"פ 1830/16 רקיבי נ' מדינת ישראל (11.4.2016) נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם שהורשע בעבירה של החזקת 2.3 ק"ג חשיש מחולק לעטיפות שונות. נקבע בבית משפט השלום כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 ל-15 חודשי מאסר בפועל.
17. בהתבסס על האמור, אני קובע כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם נע בין 8 חודשי מאסר בפועל אשר ניתן במקרים מתאימים לרצות בעבודות שירות, ועד 18 חודשי מאסר בפועל.
18. נותר לקבוע מהו העונש המתאים לנאשם, ובפרט - להכריע בשאלה האם יש לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה, דבר המהווה סטייה ממתחם העונש ההולם. לאחר ששקלתי בדבר ועיינתי לעומק בתסקירי שירות המבחן, הגעתי למסקנה שניתן לסטות לקולא ממתחם הענישה מטעמי שיקום, אך לא עד כדי אימוץ מלא של המלצת שירות המבחן. אציין, כי למרות שהדבר לא נאמר במפורש, גם המאשימה עתרה לסטייה מסוימת לקולא מן המתחם (שכן טענה שמתחם הענישה מתחיל מ-8 חודשי מאסר, ועתרה ל-6 חודשי עבודות שירות).
19. ראשית, אציין את הידוע והמובן מאליו, שהמלצת שירות המבחן אינה מחייבת את בית המשפט. שנית, נסיבות החזקת כמות הסם הגדולה על ידי הנאשם נותרו מעורפלות. הנאשם טען בפני שירות המבחן שהחזיק את הסמים לצריכתו העצמית לאחר שקיבל אותם מחבר ללא תמורה. גרסה זו תמוהה במישור העובדתי (בשל הפער הקיצוני בין כמויות הסם לבין כמויות המתיישבות עם שימוש עצמי, ובשל חוסר ההיגיון בקבלת "מתנה" מעין זו ששוויה המשוער רבבות שקלים). מעבר לכך, אין הגרסה מתיישבת עם הודאת הנאשם - והרשעתו - לפיה החזיק את הסמים שלא לצריכתו העצמית.
20. מנגד, אין לכחד כי הנאשם עבר כברת דרך שיקומית בסיוע שירות המבחן. הנאשם השתתף בטיפול שהוצע לו, התמיד בו לאורך זמן ונראה שהשיג הישגים מועילים, שהפחיתו את הסיכון שיחזור על מעשיו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצוי בעיצומו של תהליך לשינוי אורחות חייו והוערך כי מדובר בשינוי פנימי ואותנטי - עליו יש לברך. זאת ועוד, בבדיקות שנערכו לנאשם לא נמצאו עדויות לשימוש בסמים, ולא נפתחו לו תיקים חדשים.
21. לבסוף, עומדים לזכות הנאשם גילו, הודאתו, נסיבותיו האישיות (לרבות הבריאותיות), ואילו עברו הפלילי ישן ברובו ואין לו משקל מכריע בעניינו.
22. מסקנתי מהשיקולים המצטברים הנ"ל היא שיש מקום לסטייה מידתית לקולא ממתחם הענישה מטעמי שיקום, אך לא עד כדי אימוץ מלא של המלצת התסקיר, ויש לכלול בסל הענישה רכיב גמולי ממשי בדמות עבודות שירות לתקופה מדודה. בשל הישגי השיקום, וכן בשל העובדה שעונש עבודות השירות מגלם גם פגיעה כלכלית עקיפה בנאשם (שמצטרפת לפגיעה הכלכלית הנובעת ממעצרו ושהייתו בתנאים מגבילים) - מצאתי באופן חריג שלא לגזור על הנאשם קנס כספי.
- לאור האמור אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:
- א. ארבעה חודשי מאסר בפועל.
- המאסר ירוצה בעבודות שירות בעמותת פתחון לב ראשל"צ, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 5.11.24. הנאשם יתייצב ביום 15.1.25 בשעה 8:00 במשרדי הממונה -שלוחת מרכז. הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי ההעסקה ובדרישות הממונה, וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.
- ב. 6 חודשי מאסר מותנה, אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה על פקודת הסמים המסוכנים, למעט החזקת סם לצריכה עצמית.
- ג. הנאשם ייתן התחייבות בסך ₪ 5,000 להימנע במשך שלוש שנים מהיום מביצוע עבירות סמים.
- ד. צו מבחן למשך 12 חודשים. הוסברה לנאשם משמעותו של צו המבחן, חובת הציות לו, ואפשרות הפקעתו והטלת עונש אחר במקומו.
- צו כללי למוצגים.
- המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות.
- זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, תוך 45 ימים מהיום.
- ניתן היום, י"א חשוון תשפ"ה, 12 נובמבר 2024, במעמד הצדדים.